

پیام مانور نظامی مشترک ترکیه و جمهوری آذربایجان به ارمنستان

با وجود اینکه ارمنستان و جمهوری آذربایجان ارتباطات دیپلماتیک خود را در مورد وضعیت آینده سرزمین‌های اشغالی قره باغ تشدید کرده‌اند، اما هر دو رقیب با توجه به اجتناب ناپذیر بودن تشدید تنش‌ها به طور همزمان به تقویت توانایی‌های نظامی خود ادامه می‌دهند.

به گزارش آران نیوز به نقل از گروه بین الملل **خبرگزاری تسنیم**، نیروهای مسلح ترکیه و جمهوری آذربایجان در اواخر بهار در تاریخ 1 الی 3 ماه مه در اطراف باکو و در تاریخ 7 الی 11 ژوئن در جمهوری خودمختار نخجوان دو تمرین مشترک نظامی انجام دادند. هدف از این تمرینات نظامی افزایش سطح هماهنگی و قابلیت همکاری بین دو ارتش، انجام عملیات های رزمی مشترک و آموزش نیروها، آذربایجان، درباره نحوه استفاده از سلاح‌ها، ارتش، ترکیه بود.

ذاکر حسنوف وزیر دفاع جمهوری آذربایجان تاکید کرد که گسترش همکاری نظامی کشورش با ترکیه عامل اصلی ثبات در منطقه است و نیروهای مسلح دو کشور آماده انجام هرگونه وظیفه ای هستند. در همین حال خلوصی آکار وزیر دفاع ترکیه نیز خاطر نشان کرد که ترکیه و جمهوری آذربایجان یک ملت و یک ارتش هستند و این تمرینات نظامی نمونه ای از آن چیزی است که دو کشور توانایی انجام آن را دارند (1). تعداد تمرینات مشترک نظامی ترکیه و جمهوری آذربایجان در مقایسه با سال های گذشته به طور قابل ملاحظه ای افزایش یافته است و برای سال جاری میلادی 13 تمرین نظامی پیش بینی شده است. در سال 2018 میلادی دو کشور تنها 7 مانور نظامی مشترک انجام دادند.

در ماه های اخیر نیز افسران ارتش جمهوری آذربایجان از جمله نیروهای نظامی مستقر در جمهوری خودمختار نخجوان به صورت فعالانه در تمرینات نظامی در داخل ترکیه مشارکت داشته اند. در این تمرینات، نیروهای نظامی آذربایجانی آموزش انجام عملیات های سخت در شرایط جغرافیایی پیچیده را تمرین کردند. در این تمرینات نظامی، تجربه های ترکیه در مبارزه با تروریسم به طرف آذربایجانی آموزش داده شد. در همین حال، وزیر دفاع جمهوری آذربایجان اخیرا اعلام کرد که نیروهای نظامی این کشور با مشارکت ارتش پاکستان نیز به زودی تمرینات نظامی مشترک برگزار خواهند کرد. به طور همزمان باکو مانورهای نظامی اختصاصی خود را نیز تقویت کرده است. در بازه ماه های مارس و ژوئن سال جاری، نیروهای مسلح جمهوری آذربایجان چندین تمرین بزرگ و ویژه نظامی انجام داده اند. در این مانورها، نظامیان جمهوری آذربایجان درباره دفع حملات دشمن با استفاده از پدافندهای بزرگ موشکی، آتش توپخانه، سیستم های دفاع و حمله هوایی، تانک ها، فناوری ها، ماهواره ها، و هم چنین هواپیماها، بدون سرنشین، آموزش دیدند (2).

وزیر دفاع جمهوری آذربایجان اعلام کرد که ارتش این کشور در حال یادگیری مبارزه با روش های جدید است و سلاح ها، روش های تاکتیکی و آمادگی رزمی جدید را آزمایش می کنند. طی سه سال گذشته، نیروهای مسلح جمهوری آذربایجان با توجه به تغییر مهمات جنگی ارمنستان، روش های بهینه و موثری برای انجام ضد حملات در مقیاس وسیع و در شرایط مختلف شبانه روز را در پیش گرفته اند. علاوه بر این واحدهای نظامی این کشور در موقعیت های عملیاتی و استراتژیکی مختلفی از جمله در نواحی دشوار کوهستانی و شرایط آب و هوایی سخت تمرینات مختلفی انجام داده است. به ادعای وزارت دفاع جمهوری آذربایجان، نیروهای مسلح این کشور با توجه به آموزش های منظم و فعالیت های مهندسی-فنی به طور فزاینده ای برای تغییرات سریع با توجه به حمله دشمن در عرض چند ساعت یا چند روز چالاک، سریع و منعطف شده است. تمرینات نظامی در حداکثر شباهت با شرایط واقعی در میدان جنگ با هدف از بین بردن حملات احتمالی نیروهای نظامی ارمنستان انجام شده است. بدین منظور ارتش جمهوری آذربایجان در میدان های تمرینی خود، ماکت خطوط دفاعی ارمنستان را طراحی کرده است (3).

در جریان تمرینات نظامی مشترک ترکیه و جمهوری آذربایجان در جمهوری خودمختار نخجوان در ماه گذشته میلادی، وزرای دفاع ترکیه، جمهوری آذربایجان و گرجستان در شهر "قبله" در شمال غرب باکو ملاقات و پیرامون شرایط نظامی و سیاسی منطقه گفتگو کردند. در جریان این ملاقات، لوان اسوریا وزیر دفاع گرجستان از پیوستن ارتش این کشور به تمرینات مشترک آینده ترکیه و جمهوری آذربایجان ابراز تمایل کرد. با وجود مشارکت تفلیس در تمرینات سه جانبه با آنکارا و باکو تا به امروز، گرجستان به طور مشخص به دنبال پیوستن به تمرینات نظامی تاکتیکی این دو کشور است. رسانه های آذری، مدعی شده اند که تفلیس ممکن است به بی طرفی نسبی خود در قبال ارمنستان

بایان دهد (4).

پس از چندین هفته تمرینات نظامی مشترک ارتش جمهوری آذربایجان در خاک خود، نخجوان و ترکیه، در مقابل ارتش ارمنستان نیز یک مانور گسترده نظامی در منطق مورد مناقشه قره باغ کوهستانی برگزار کرد. در حقیقت در صورت آغاز مجدد درگیری ها میان باکو و تفلیس، ارتش ارمنستان به احتمال جبهه جدیدی در منطقه نخجوان بازگشایی خواهد کرد. این مانور گسترده نظامی با نقض آتش بس در خطوط جنگی میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان همزمان شد. در اواخر ماه مه تک تیراندازان ارتش ارمنستان به دو نظامی آذربایجانی شلیک کردند. وزارت دفاع جمهوری آذربایجان مدعی شد که این تک تیراندازان از سوی مقامات ارمنستان مورد تقدیر قرار گرفته اند. وزارت امور خارجه جمهوری آذربایجان نیز این اقدام ارمنستان را محکوم کرده و هدف از آن را از بین بردن مذاکرات دوجانبه میان دو کشور اعلام کرد. کمی بعد، یک هواپیمای آموزشی آذربایجانی که در خط دفاعی دو کشور پرواز می کرد از سوی سیستم موشکی ضد هوایی ارمنستان مورد هدف قرار گرفت اما سقوط نکرد. وزیر دفاع ارمنستان نیز اعلام کرد نیروهای ویژه خود را در ستاسر خطوط مقدم خود با جمهوری آذربایجان مستقر کرده است.

دکترین پیش دستانه دیوید تونویان وزیر دفاع ارمنستان با عنوان "جنگ جدید، اراضی جدید" به معنای تغییر استراتژی این کشور از استراتژی دفاعی به بازدارندگی فعال است که می تواند شامل عملیات های شناسایی مخصوص در داخل اراضی جمهوری آذربایجان باشد. دیوید تونویان وزیر دفاع ارمنستان، نمایندگی جناح جنگ سالار از نخبگان سیاسی فعلی ارمنستان را برعهده دارد. تونویان در جریان سفر خود به ایالات متحده در اواخر ماه مارس آشکارا از فرمول «زمین برای صلح» که از سوی باکو برای حل مناقشه قره باغ پیشنهاد شده بود انتقاد و آن ها را فرمولی با حاصل جمع صفر دانست. بر اساس این پیشنهاد و برای رسیدن به یک توافق دوجانبه، نیاز است که ارمنستان در ابتدا امتیازات ارضی به جمهوری آذربایجان بدهد. تونویان نیز در واکنش به پیشنهاد از نیروهای ارمنی خواست تا خود را برای جنگی جدید با هدف کسب سرزمین های جدیدتر آماده کنند. وزیر دفاع ارمنستان در این زمینه توضیحات بیشتری داد و صریحاً اعلام کرد که ایروان با افزایش توانایی های نظامی ارتش به دنبال جایگزینی استراتژی منسوخ شده دفاع سنگر به سنگر با استراتژی جدیدی موسوم به «بازدارندگی فعال» است. پس از این که تونویان این صحبت ها را در سومین سالگرد "جنگ چهار روزه آوریل 2016" اظهار داشت، نیروهای مسلح ارمنستان مانور نظامی مشترکی را با واحدهایی از پایگاه نظامی 102 ارتش روسیه در قالب عملیات فرماندهی مشترک ارمنستان و روسیه انجام دادند (5).

وزارت دفاع جمهوری آذربایجان در بیانیه اعلام کرد که با توجه به تلاش های ارمنستان برای حملات خرابکارانه شبانه با هدف منحرف ساختن افکار عمومی جامعه ارمنی از مناقشات سیاسی داخلی در این کشور صورت می گیرد، به نیروهای نظامی خود دستور داده است تا با اقدامات مناسب تحرکات ارمنستان را سرکوب کنند (6). این تحولات موجب شده تا دولت جمهوری آذربایجان بودجه سال 2019 خود را اصلاح کند و هزینه های دفاعی خود را حدود 4.6 درصد افزایش دهد. وضعیت فعلی در خطوط درگیری دو کشور شبیه به وضعیت پیش از جنگ چهار روزه آوریل 2016 است. باکو نگران است که دولت فعلی ارمنستان نسبت به پیشینیان خود تمایل بیشتری برای مختل کردن روند مذاکرات حل و فصل مسالمت آمیز مناقشه قره باغ داشته باشد. از این رو چشم انداز بازگشت جنگ به منطقه قفقاز جنوبی رو به رشد است.